

MAGYAR LAPOK

Nemzeti Múzeum

BUDAPEST

XI. évfolyam, 246 (3110) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Rommel megnyerte az első menetet

Tengelygyőzelemmel végződött az angol offenzíva első nagy páncélos ütközete. Rommel tábornagy személyesen vezette a sikeres ellentámadást

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti az északafrikai helyzetről:

Az Alexander offenzíva 8-ik napján Sidi el Rahman irányából a britek nagy erővel támadtak és órák hosszat tartó elkeseredett küzdelem után sikerült betörniök egy német zászlóalj állásaiba. A britek nagyszámú páncélos és egyéb gépesített csapatok bevetésével kísérletet tettek, hogy a betörés helyét kiszélesítsék. A Rommel tábornagy által személyesen vezetett ellentámadás megtámadta a brit támadó ékközéppontját és a védelmi rendszeren belül több órás páncélos csata kezdődött, amelyben a tengelycsapatok az ellenség számbeli fölényével szemben csupán a vezetésbeli fölényre és a jobb hadianyagra, valamint a katonák harcászására támaszkodhattak. A páncélos küzdelem a legnagyobb elkeseredéssel, közvetlen közlőrel folyt. A két fél páncélos haderőinek a mostani offenzíva során lefolyt első találkozása a tengely világos győzelmével végződött. A brit haderő rendetlen visszavonulásban volt kénytelen feladni egész területi nyereségét. Nagyszámú szétlőtt tank mellett nem kevesebb, mint 18 páncélos volt kénytelenek hátrahagyni, melynek legénysége megadta magát. A tengely gyalogsági kötelékei is leleményesebbeknek bizonyultak, mint ellenfeleik. Egy német gyalogsági kötelék merész vállalkozása során 28 brit páncélosot semmisített meg, kézigránátokkal és egyéb robbantóanyagokkal. A csata 9-ik napján a britek újabb támadásra indultak, amelyben zuhanóbombázók és csatagépek hatásosan támogatták őket.

Nagy veszteséget szenvedtek a britek Észak-Afrikában

Berlinből jelentik: (B. T.) Az egyiptomi harctéren a hét végén rövid harci szünet volt, mert a brit hadsereg támadásai ellanyhultak. Berlini katonai körökben az a vélemény, hogy ezzel az egyiptomi csata első szakasza lezárult. Az első csata eredményét kiértékelik tartják. Berlin felfogás szerint ki lehet jelenteni, hogy Rommel megnyerte az első menetet, s az a tény, hogy a harcokban — ha csupán rövid ideig is — szünetet kellett elrendelni, azt mutatja, hogy a britek nagy veszteségeket szenvedtek. Azok a hatalmas nehézségek, amelyeket az el-alameini arcvonalon le kell küzdeniök, természetesen más afrikai területekre is ráirányítja a figyelmet, ahol talán újabb harcot lehet elvárni, hogy megkerülők az egyiptomi német állásokat.

Inonü török elnök nagy beszédet mondott Törökország nemzetközi helyzetéről

Ankarából jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Inonü köztársasági elnök, a török parlament 6-ik törvényhozási időszakának megnyitása alkalmával a nagy nemzetgyűlés képviselői előtt, a kormány és a diplomáciai kar tagjainak jelenlétében nagy beszédet mondott. Beszédében abból indult ki, hogy ebben az esztendőben a parlament olyan körülmények között ült össze, amely a kormánytól nagy elhatározásokat és kemény akaratot követelnek. A kormány lojális és

szigorúan szem előtt tartja a régen ismert irányvonalat, amely Törökország bel- és külpolitikáját megszabja. Törökország szigorúan ragaszkodik szerződéses kötelezettségeihez, szövetségeihez és barátaihoz, gondosan elkerülve minden hátsó gondolatot és szinlelést, folytatja az eddig bevált semlegességi politikát. Az elnök azután fel-

sorolta a kormány múlt évi teljesítményeit. Tekintettel az elienségeskedés egyre feszültebbé váló légkörére, a nemzetgyűlés minden bizonnal belátja, hogy a kormánynak nagy munkájába kerül a semlegességi politika fenntartása. Törökország közelebb kerülhet a bábóru színteréhez. A lelkiismeretlen kereskedelmi drágulás szerencsétlensége az országot inségbe sodorta. A kormány közölni fogja azokat az eszközöket, amelyekkel ezeknek a bajoknak elejét veszik.

Az elnök beszédét sokszor megszakította a nemzetgyűlés tagjainak tetszésnyilvánítása. Azután megválasztották az új nemzetgyűlés elnökségét. Elnöké újra Badul Halib Renda volt elnököt választották meg.

Pályázat honvéd-szertisztai he'vek betöltésére

A MTI jelenti: A m. kir. honvédelmi miniszterium pályázatot hirdet a honvéd-szertiszták repülőszakmájában betöltésre kerülő felsőparisikolás végzettséghez kötött helyekre. A részletes pályázati feltételek a Honvédségi Közlöny ez évi 47-ik számában és a Budapesti Közlöny ez évi 234-ik számában jelentek meg. A részletekre vonatkozóan a m. kir. honvédelmi miniszterium 31-ik osztálya (Budapest, II. Hunyady János-ut 13.) ad felvilágosítást.

Elsötétítés további intézkedésig 23 órákor!

A MTI jelenti: A m. kir. honvédelmi miniszter rendelete értelmében november 2-től kezdődően további intézkedésig a magánvilágítás (lakóházak, egyéb épületek és járművek) elsötétítését az ország egész területén 23 órákor (huszonhárom óra) kell végrehajtani. Az elsötétítés hajnali 5 óráig tart.

Megindult a Marosvásárhely és Kolozsvár közötti repülőjárata

A MALERT közli: Ma délelőtt 10 órákor indult meg Marosvásárhely és Kolozsvár között a magyar légitörlem naponta kétszer közlekedő repülőjárata egy 6 személyes két motoros forgalmigéppel. A repülőjárat beállítására azért volt szükség, hogy a Székelyfölddel való összeköttetést meggyorsítsák. A forgalmi gép 35 perc alatt repül be a Marosvásárhely és Kolozsvár közötti távolságot. Marosvásárhelyről Tekén és Vasasszentivánon keresztül repül Kolozsvárra.

Ujabb 10 ezer személy veszítette el magyar állampolgárságát

A Hivatalos Lap vasárnapi száma vét közli, akik külföldre távozva, elmentegy 10.000 kivándorló személy nevesztették magyar állampolgárságukat.

Vissza a házasság szentségéhez!

A Katolikus Akció előadássorozatának megnyitását elmondotta:

Dr SCHEFFLER JÁNOS püspök

Az igazság örök és szent birodalmában kétféle igazságok vannak: olyanok, amelyek kézzelfoghatók, amelyeket mindenki első tekintetre meglát és elismer; de olyanok is vannak, amelyek a felfogás magasabb síkján csak a bölcséletileg kiművelt elme előtt mutatkoznak meggyőző elővel, a tömeg azonban nem ismeri fel, vagy nem ismeri el kötelező igazságoknak őket. Ilyen igazságok a magasabb erkölcsi és evangéliumi igazságok is. Az olyan igazságokat eleinte félre lehet dobni, de utóbb csak érvényesülni fognak. Ha az egyén száll szembe velük, az élet, ha népek, akkor a történelem mond előbb-utóbb súlyos ítéletet. A történelem ítélete rendszeresen a deductio ad absurdum — a képtelenségbe vesző zuhanás.

Mi is szokott történni? Felállniának valamely látszatigazságot, amely kezdetben talán nem is mutat olyan nagy eltérést, amit a szög is a csúcstól való elindulásnál alig mutat eltérést, de 100, 200 vagy 300 év múlva bebizonyosodik, hogy nem voltak igazságok. Sajnos, a rádöbbenés majdnem mindig késő, mert a kísérlet olyan pusztításokkal és pusztulásokkal jár, amelyek megannyi idő alatt sem hozhatók helyre.

Miért van ez így? Miért lehet látszatigazságokkal kísérletezni? Miért nem emeli fel szavát a felredobott, megvetett igazság? Szent Ágoston mondta Istentől: Patiens, quia aeternus — türelmes, mert örök. Ilyen az örök igazság is, mert az örök Isten lényegéhez tartozik. Türelmes, nem sippal, dobbal, hatalommal, erőszakkal érvényesül, de kérlelhetetlen, ha eljön az ideje: vagy rajtunk keresztűt és velünk, vagy ellenünk és akkor elemi erővel tör össze bennünket. A történelemben a képtelenségbe való zuhanás ébreszt fel bennünket valamely végzetes tévedésre, s ugyanakkor az elhagyott igazságra. Ilyen igazságok a házasság erkölcs-rendszerre, ahogy azt Isten törvényei és Krisztus rendelkezései szerint az Egyház tanítja: a házasság egy férfi és egy nő felbonthatatlan életszövetsége gyermekek nemzésére, nevelésére és a kölcsönös segítségére. Lényegét, törvényeit, tulajdonságait az a Teremtő szabta meg, aki magát a házasságban élő embert alkotta. A felektől csak az függ, hogy megkötik-e, vagy nem s az, hogy mivel kötik meg, tovább azonban nincs választás. Amely nép ezeket az Istentől megszabott lényegét, törvényeket, tulajdonságokat át-hágja, félrerugja, elpusztul. A római félrerugta: elpusztult. A zsidók is eltértek Isten törvényeitől. A Megváltó éppen azért jött el hogy újból felde-ritse az igazság tényét a házasság kérdésében is. Amikor a zsidók a mó-

zesi engedményeket emlegetik Előtte — a férj feleségelbocsátó jogát — Krisztus páratlan fönsséggel és határozottsággal mondja: kezdetben ez nem így volt! Igen, kezdetben Isten teremtő gondolata érvényesült s hogy ezt helyreállítsa, Krisztus kegyetlmet szerzett az embernek.

A keresztény középkor egészen helyesen értelmezte Krisztus helyreállító akaratát. Az egyházi törvénykönyv előírta, hogy a házasságot az egyház színe előtt kell kötni. A keresztények a házasság törvényeit komolyan vették, szentnek tekintették. S amilyen a felfogás volt a házasságról, olyan volt az élet a családban is. Nyers volt a középkor, de életszemlélete határozott, mélyen keresztény volt. Ez a mély kereszténység érvényesült a családi életben is. A keresztény középkor nem ismerte ezt a szót: *elválás*. Hatalmasok, királyok és császárok szerették volna engedékenységre bírni a pápákat ebben a tekintetben, azonban ezek nem engedtek, mert nem is engedhettek!

Mit jelentett ez? Nem voltak feldúlt családi életek. Nem volt annyi szerencsétlen, boldogtalan férfi, nyomorultul elvetett nő, otthontalan gyámoltalan gyermek. Nem volt elválás, mert az állam nem nyomta reá hivatalos bélyegét.

Nem ismerték a keresztény középkorban a gyermekéldás elleni harcot. Elfogadták szentül, ahogy Isten kezéből kapták.

A 16. században azonban új próféták jöttek s ezek már nem tekintették a házasságot szent dolognak, hanem határozottan kimondták: „Die Ehe ist ein weltlich Ding” — a házasság világi intézmény. Igaz, a házasság szerződés, de nem laikus, nem profán szerződés. Nem olyan, mint egy cseléd felfogadása, mint egy pár ókor vásárlása. Mi következhetett abból, ha az új próféták nem tekintették többnek? Helytelen kiindulási pontból csak rossz lehet az út s a rossz fa csak rossz gyümölcsöt terem. A következő századokban Európa államai sorban ráléptek erre az útra. Az állam teljesen profán dologgá alakította át az emberi élet egyik legszentebb intézményét s ezt a profán dolgot ma polgári házasságnak nevezik. Polgári, ahelyett, hogy szent-ség lenne, mint azelőtt volt. Az emberek eleinte ujjongtak és a kultúra, a haladás vívmányának tekintették, később azonban belátták, hogy hová vezet a nagy vívmány. Amikor látták, hogy egyre torzabb formákat ölt és lesz belőle próbaházasság, megpajtásházasság, feldúlt családi élet, egy sereg szerencsétlen szülő és gyermek, sorozatos merénylet a gyermekéldás ellen, lassan kezdtek észretérni. Európa országai ma már kórusban jajveszkelnek a népesség szaporodásának csökkenése miatt. Jajveszkelnek, hogy több a koporsó, mint a bölcső s ezzel lassan elvesztik jogukat eddigi pozíciójukhoz. Jajveszkelnek a sárga veszedelem miatt. Pedig csak Isten törvénye, igazsága érvényesül kérlelhetetlenül. Mert Isten a földet nem *ennek*, vagy *amannak a népnek* adta, hanem az embernek. Amely népnek nem kell az ember, az elveszti jogát a nap alatt való helyéhez. S ebben a tekintetben nálunk is szomorú a helyzet. A polgári házasság bevezetése óta ijesztően emelkedett a válások száma. Ma már minden tizenegyedik házasság válással végző-

dik. Fel tudjuk fogni, hogy mit jelent ez az egyének, a közösség, Isten országa és hazánk számára? Lehet-e remélni, hogy komolyabb gondolkodásu fiatal hozzájárulást hoznak, akiknek a házasságról csak *polgári* elvei vannak?

De meglátszik a polgári házasság a születések csökkenésében is. Van olyan falu Szatmár megyében, ahol 800 lakos mellett ebben az évben még egy születés sem volt. Egy másik 5000 lélekszámú községben az elmúlt évben 3 születés volt. Kiszámították, hogy a polgári házasság bevezetése óta 4 millió gyermekkel született kevesebb. De ez mind csak szám. Gondoljunk azonban el, hogy a sötét bűnöknek milyen tengere áll a számok mögött! Beteg nép, beteg faj vagyunk. Körülöttünk szaporodnak, erősödnek más népek, a magyar anyának pedig nem kell a gyermek! Mohács nagy csapás volt a magyar történelemben, azonban 1894. a polgári házasság bevezetése Magyarország legnagyobb Mohácsa volt. Ha ezt a nagy csapást ki akarjuk heverni, akkor vissza kell térnünk a házasság szentségének érvényesítéséhez.

A kórtünetek nyilvánvalók az egész világon s mindenütt keresik az orvosságot. Franciaország már régen jutalmazza a sokgyermekes családokat. Hitler és Mussolini szociális oldalánál fogta meg a kérdést. Ez azonban nem elég. A bűnt ennél a pontnál még nem fogták meg. A gyökérnél van a baj. Igazi *sanatio in radice* — gyökérben való gyógyítás szükség-

Ítéletet hirdetett a törvényszék a Sugár-Hoffman perben

Szakértőnek nem lehet utólag kifogást emelni a megvett anyag minősége ellen

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai törvényszék dr. Hoványi polgári egyes bírja hétfőn délelőtt hirdetett ítéletet a Sugár és Hoffmann féle peresügyben. Sugárné és Hoffmann tudvalevően társas üzletet nyitottak a Rákóczi-úton, később azonban, azon a címen, hogy Sugárné férje félárja, az iparhatóság megvonta tőle az iparengedélyt. Ennek következtében a társas viszony felbomlott s Hoffmann átvette Sugárnétól a fél üzletet. Amikor azonban az üzletátvételből származó válto esedékessé vált, Hoffmann megtagadta a fizetést, azzal a kifogással, hogy Sugárné őt becsapta, mert az átvett szövetek sokkal kevesebbet érnek, mint amennyit ő fizetett azokért. Sugárné ezzel szemben azt az álláspontot foglalta el, hogy az egész társas viszony felbomlásakor átvette,

kifogás rosezhiszemű, mert itt nem szövetvásárlásról van szó, hanem a teljes bevezetett fél üzletnek berendezéssel, vevőkörrel együtt történt átadásáról. Sugárné hajlandónak nyilatkozott a szövetek visszavételére is, abba azonban Hoffmann nem ment bele.

A hétfőn délelőtt kihirdetett ítélet szerint a bíróság helyt adott Sugárné keresetének. Hoffmann váltókifogását elutasította és kötelezte 250 pengő perkötség megfizetésére. Az ítélet indoklása kifejti, hogy Hoffmann éppen olyan szakértő a szövetek minőségét illetően, mint volt társa. Nem jöhet elő tehát utólag azzal, hogy becsapták. A szövet egyébként ma sem ér kevesebbet, sőt a háromszorosát, annak, amennyiért a

Belehalt sérülésébe a megvert és megkéselt szalacsi gazda

19 centiméter mély sebet ejtett az egyik szurkáló. Előzetes letartóztatásba helyezték a három verekedőt

Nagyvárad. Saját tud. Még október 25-én történt, hogy Horváth József szalacsi gazda este 10 órakor hazatérőben kilépett a Homonnay-féle kocsmájában. Ahogy kilépett, a sötétben három férfi támadt rá. A három támadó agyafőbe verte, majd késekkel is megtámadta és több sebet ejtett rajta. A támadók kitétele a nyomozás azonnal megállapí-

totta. Nagy Antal, Bartha András és Kurilla Suszter Gábor volt a három elvetemült orvtámadó, mindnyájan Horváth József haragosai. Horváth Józsefet be szállították a kórházba, ahol tegnap behalt sérülésébe. A halált egy 19 centiméter mély haszúrás okozta azáltal, hogy nyomán hashártyagyulladás lépett fel. A három elvetemült orvtámadót

Egy nagy színész és egy kis masam d leány hasonlatossága sok vidám bonvodalomra ad alkalmat

Melyiket szeressem

Hétfőn utoljára
Szűls Mara házassága

Bemutató kedden az
APOLLOBAN

Belváros

Az új rokon

Kacaglató vigjáték! Turay, Vaszary, Gózon, Kabos, Delly, Pethes.

Casinóban

a Manderley-ház asszonya

a legszebb regényből készített legszebb film!

Hétfőn utoljára **A Dzsungel titkai**

Keddtől

ges. Vissza kell menni a régi szentségi alapra, a Teremtő örök törvényéhez. Isten teremtett bennünket, ő szabta meg életünk alapjainál álló törvényeinket is. Ezeket csak az változtathatja meg, aki újból tudna teremteni bennünket. Máskülönb Isten törvényei ellenére nem lehet más utat szabni az élet folyásának. Vissza tehát az Isten törvényeihez annak az utmutatásával. Aki eredeti teremtői tisztaságában állította elénk ezeket a törvényeket és kegyelmet szerzett nekünk, hogy igazi hősiességet kívánó megtartásukban mellettünk álljon Krisztus tudta, hogy mennyire vagyunk képesek, ezért emelte szentsé-

gi rangra a házasságot, hogy az állandó isteni behatás gyújtópontjában álljon annak az intézménynek működése, amelyből egyéni és közösségi életünk gyökere táplálkozik. Vissza tehát a Teremtő és Krisztus törvényeihez. Nem polgári, hanem szentségi házasság! Nem untomiglan, untodiglan, hanem holtomiglan, holtodiglan! Nem egyke és egyse, hanem Isten akaratának elfogadása. Nem önzés kettesben, vagy hármásban, hanem az altruizmus tüzhelye! A házasság legyen olyan szent, mint maga Krisztus, Aki az Egyházhoz való viszonyhával rajzolta elénk az igazi keresztény házasság képét.

előzetes letartóztatásba helyezték. Érdekes az a körülmény, hogy a halált okozó verekedés és szurkálás előtétitése alatt történt.

Újabb kereskedői tanfolyamot rendeznek az erdélyi szövetkezetek

Emlékeztet, hogy az elmúlt télen sikeres boltos-tanfolyamot rendezett Marosvásárhelyen az Erdélyrészi Hangya, amikor harmincegy falusi székely fiút több hónapos elméleti és gyakorlati képzésben részesített, hogy alkalmazhat legyenek a kereskedelem zsidótanításának szolgálatába állni.

Ezen a télen ismét megrendezi az Erdélyrészi Hangya a boltos-tanfolyamot, de most már hatvan hallgató számára. A tanfolyam előreláthatólag január hó 15-én kezdődik és három hónapig fog tartani.

A tanfolyamon résztvevő növendékek a három hónapi időre kosztpénzt is kapnak, ezenkívül írószereket és minden más szükséges eszközt ad nekik az erdélyrészi szövetkezeti központ. Az új tanfolyamra is elősorban falusi földműves családok női, legalább öt elemit végzett fiát veszik fel. Érdekes megemlíteni, hogy a multkorji tanfolyamon végzett növendékek közül számosan nyitottak önálló üzletet, mások pedig tökélet hiányában valamelyik erdélyrészi szövetkezet boltjának kezelését vállalták és mindenképpen javították a keresztény kereskedők arányszámát.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Bazárépület — Színházoldal
Kalapjavítás gyárilag

Őszi
férfi

kalap

ajándékok
nyulszőr és qyapju

Szántaynál

Összeomlottak honvédeink zárótüzében a szovjet próbálkozások

A felbomlás jelei mutatkoznak a kaukázusi szovjet arcvonalon. Hatalmas német tengerclattjáró sikerek

Genf-ből jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat közli a New York Times mexikói értesítését, amely szerint a mexikói kormány elhatározta, hogy csapatokat küld a tengerentúltra. A távirat szerint ezt a kijelentést a washingtoni hadügyminisztérium szóvivőjének nyilatkozatával kapcsolatban tették és ennek értelmében Mexikó 1943-ban 183.000 embert mozgósít.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: Nagy feltűnést keltett Stockholmban az a washingtoni hír, hogy az angliai amerikai expedíciós hadsereg parancsnokának visszahívása után Mc. Arthur visszarendelték. Valószínűnek tartják, hogy Mc. Arthur tábornok helyére más tábornokot küldenek ki.

Alig számottevők a honvédek veszteségei

A Magyar Távíratok Iroda jelenti: A 27. magyar hadijelentés. A honvéd vezérkar főnöke közli: Az elmúlt hét folyamán az ellenség felderítő és légitűzvékenysége a magyar csapatok arcvonalán igen élénk volt. Gyalogságunk példásan működő zárótüzében minden ellenséges vállalkozás összeomlott. Tűzsergünk igen jó eredménnyel lötte az ellenség gyülekező helyeit. Légvédelmi tűzsergünk több ellenséges köteléket szétszórta és 14 gépet lelőtt. Saját rohamjáróink néhány sikeres vállalkozást hajtottak végre saját veszteség nélkül.

A Magyar Távíratok Iroda jelenti: A 27. számú hadijelentéssel kapcsolatban illetékes helyről az alábbiakat közlik: A Don mentén küzdő magyar hadsereg helyzetében az elmúlt héten nem történt változás. Az ellenség légitűzvékenységének és felderítő kísérleteinek megélénkülését katonai körökben általában azzal a körülménnyel hozzák összefüggésbe, hogy a kedvező időjárás még mindig alkalmas hadműveletekre. Szövetséges katonai körökben különös méltánylással szólnak a honvéd tűzsergés értékes teljesítményeiről és részben a tüzevezetés rugalmasságát és a lökőképzés kiváló szabotosságát emelik ki.

Gyalogságunk egyes önként vállalkozó kisebb csoportjainak járőr és rombolótevékenységében elért szép sikerei nemcsak a honvédség támadó szellemének, hanem annak is bizonyítéka, hogy csapataink nagy gyakorlati érzékkel alkalmazzák eddig szerzett tapasztalataikat. Legjellemzőbb az a legutóbbi fegyvertény, amelyet egy négy lövészből álló honvéd járőr végrehajtott az elmúlt héten és annak során a járőr egy ellenséges aknavetőt és két páncéltörőgépet zsákmányolt és minden veszteség nélkül visszatért. Veszteségeink egyébként is alig számottevők.

Szüntelenül folvik a Terek arcvonalon a megvert szovjet erők üldözése

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interimf jelenti: A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a vasárnapi harcokról:

Vasárnap a keleti arcvonalon a helyzet a tereki szakasz kivételével általában nyugodt volt. A középső szakaszon a bolsevisták folytatják előkészületeiket a téli offenzívára. A német tűzsergés a német vonalak ellen irányuló ro-

hamcsapatvállalkozások céljaira berendezett készenléti állásokat pusztított el. A Terek arcvonalon szüntelenül folyik a megvert szovjet hadosztályok üldözése dél és délkelet irányban. A zsákmányolt hadianyag és a foglyok száma óráról-órára növekszik. A legutóbbi 10

Foglalkozott a Baross Szövetség faipari szakosztálya a kontárkérdéssel és a fakereskedelem szabálytalanságaival

Dr. O'asz Vilmos iparkamarai főtítkárról részletesen ismertette a visszaéléseket és az orvoslás módjait

Nagyvárad. Saját tud. A Baross Szövetség faipari szakosztálya Széll Ferenc szakosztályi elnök elnökletével népes értekezletet tartott pénteken este, amelynek tárgya a kontárkodás elleni küzdelem és a faanyagbeszerzések körül tapasztalt visszaélések megbeszélése volt. Résztvett az ülésen Olasz Vilmos kereskedelmi és iparkamarai főtítkárral, Szabó Károly ipartestületi elnök Csery Alajos rendőrbíró és természetesen a Baross Szövetség helyi tagozatának vezetősége.

A szakosztályi elnök vázolta a nehézségeket, amelyekkel a kontárok ellen folytatott harcban az iparostársadalomnak meg kell küzdenie, mire Olasz Vilmos főtítkárral sakszerűen ismertette a kérdést.

Régi és fájó sebe ez az iparosságnak — mondotta. Hogyan lehet védekezni a kontárok ellen? Sokak szerint az errevonatkozó törvények és rendeletek hiányos és nem elég szigorú volta okozza a bajt. A közfelfogás szerint törvényt kellene alkotni, amelynek alapján ne csak maga a kontár, hanem az is meg legyen büntethető, aki kontárral dolgozott. A kereskedelmi és iparkamarák is ezt a felfogást képviselik, de az igazságügyminisztérium más állásponton van. Szerinte nem lehet mindenki iparjogász, nem lehet minden dolgozótól megkívánni, hogy szakavatottan megvizsgálja annak az iparjogositványát, akivel dolgozott. Pedig ez a nehézség könnyen át lenne hidalható, ha az ipartestületek egyszerű fényképes igazolványt bocsájtanának ki az iparjogositvánnyal rendelkezők számára, amelynek segítségével bárki könnyen ellenőrizhető, hogy ki kontár és ki nem, s akkor a kontárokkal dolgozotok felelősségre

Üvészi fényképeket
Foto cikkeket
Amatőr-felvételeit

Major György-nél

készíttessen vásároljon dolgoztassa ki

Rákóczi-ut 13.

nap során a bolsevista csapatoknál a küzdőszellem nagyarányu hanyatlása volt megfigyelhető, úgy hogy már a felbomlás jelenségeiről lehet beszélni. A hadifoglyok vallomása szerint ehhez a körülményhez nem utolsó sorban járult hozzá a harcban vetett szovjet csapatok teljesen elégtelen ellátása. Egy elfogott szovjet alhadnagy vallomása

szerint a 37-ik szovjet hadsereg összeomlását nagyrésztben a német zuhanóbombázók és harcirepülőgépek szüntelen támadása okozta, melyek nagy és véres veszteségeket okoztak a szovjet csapatoknak. A szüntelen támadással nemcsak a csapatok küzdő szellemét bénították meg, hanem az utánpótlást is elpusztították.

41 hajó negyedmillió tonnával

(MTI) A Német TI jelenti: Mint különjelentés közölte, német tengerclattjárók egyik csoportja a Kanári-szigetek magasságában érintkezésbe került egy angol hajókaravánnal. Mielőtt beállt a sötétség a tengerclattjárók megtámadták a karavánt és 14 üzemanyaggal megrakott hajót elsüllyesztettek 101.000 tonnával. Ellenséges hajókra vadászó német tengerclattjárók elsőzben hatoltak be az Indiai-óceán peremrésszébe és Afrika legdélibb csücsától messze keletre, valamint a fokváros előtt 8 hajót elsüllyesztettek 52.518 tonnával.

A Kanári-szigetekenl megtámadott hajókaraván részeit tovább üldözték

és további négy hajót süllyesztettek el, úgyhogy összesen 18 hajót süllyesztettek el 131.101 tonnával. A legutóbbi hat nap alatt az angol-amerikai hajótérből 41 hajót süllyesztettek el több mint negyedmillió tonnával. A német haditengerészet október havában 111 ellenséges hajót süllyesztett el 720.575 tonnával, további tíz hajót megrongáltak, a légierő két kereskedelmi hajót süllyesztett el 10.000 tonnával és megrongált egy hajót, valamint egy úszódokkot. Az angol flotta októberben elvesztett egy rombolót, két őrhajót, hét gyorsnaszádot és légitámadások következtében 12 partraszállító csónakot.

vonása is akadály nélkül megtörténhetné.

Az 1927. évi 12-ik törvénycikk, sajnos, eltörülte az iparhatósági megbízottak intézményét, azzal az indoklással, hogy ezek a megbízottak is, akiket az ipartestületek küldöttek ki, sok esetben visszaéltek hatalmukkal a kontárok felkutatása során, kellemetlenkedtek konkurrensiknek, magánlaksértéseket követtek el, stb. Szükséges volna az iparhatósági megbízottak intézményének visszaállítása, mert a most működő ellenőrnöknek nincs hatósági jellegük, csak rendőr vagy más hatósági személy segítségével léphetnek közbé s ez körülményessé és hatálytalanná teszi az eljárást.

De a jelenleg érvényben lévő rendeletek és törvények alapján is lehetne hathatósabb a küzdelem. A végrehajtásban van a hiba. A kihágási feljelentéseknél nagyobb gondossággal kell eljárni. Le kell írni a tapasztalt visszaélést, pontosan közölni kell a feljelentett egyén nevét és lakáscímét, legalább két tanút kell megnevezni azok pontos lakáscímével, mert ellenkező esetben az eljárás a kihágási rendőri büntetőbíró felmentő ítéletével fog végződni s akkor a feljelentőnek csak kára van az ügyből, anélkül, hogy bármi eredményt ért volna el.

Nagy hátrány az is, hogy még elmarasztaló ítélet esetén is hosszú idő telik el a feljelentés megtétele és az ítélet kimondása között s a kontár ez idő alatt vígan dolgozik tovább, sőt az után sem tartózkodik a kontárkodástól, mert megéri neki, hogy ily körülmények között kifizesse néhány pengős bírságot s aztán folytathassa üzérkedéseit. Sainos azonban a kihágási rendőrbíró-

ság annyira túl van terhelve munkával, hogy a gyors eljárás lehetetlenség.

Az orvoslásnak tehát az a módja, — fejezte be előadását Olasz Vilmos, — hogy minden egyes iparosnak részt kell vennie a kontárkodás elleni küzdelemben, nem kell sajnálnia az ellenőrzéssel járó fáradságot, pontos feljelentéseket kell tennie az ipartestületnél s oda kell hatni, hogy a kihágási rendőrbírószám több bíróval, nagyobb személyzettel dolgozzék a jövőben.

A kérdés körül érdekes vita alakult ki az ülésen, amelyhez nemcsak a faipari szakosztály, hanem más szakosztályok tagjai is hozzászóltak. A kontárkodásnak számos, jellemző esetét sorolták fel s rámutattak arra, hogy a legnagyobb buzgóság és lelkiismeretesség mellett is mily kevés eredményt lehet elérni az iparjogositvány nélkül dolgozók elleni eljárásban.

Csery Alajos kihágási rendőrbírónak a kérdés nehézségeire rámutató előadása után a szakosztály elhatározta, hogy a Baross Szövetség feliratot, illetve átiratot intéz az illetékes tényezőkhöz, tegyék a hatóságok lehetővé a kontárok elleni küzdelem hathatósabbá tételét, különösen azáltal, hogy a hatóságok álljanak az ipartestület ellenőrző közegeinek rendelkezésére és a rendőrbírószám személyzetének növelésével jelentős mértékben gyorsítsák meg a kontárok elleni eljárást.

Az értekezlet másik tárgya a fakereskedelem körül tapasztalt visszaélések megbeszélése volt. A felszólalók előadásai után megállapította az értekezlet, hogy a jelenleg érvényben lévő rendeletek módját adnak a leghajmeresztőbb visszaélésekre, azért a Baross Szövetség felhívja erre az illetékesek figyelmét

Családmentés — nemzetmentés

Nagy sikere volt a Katolikus Akció első előadásának

Dr. Scheffler János ünnepi megnyitó beszéde. Dr. Kecskés Pál egyetemi tanár a házasság szent jellegéről beszélt

Nagyváradi. Saját tud. Ritkán tapasztalt érdeklődés előzte meg a Katolikus Akció előadásorozatának első estjét, amely a vármegyeháza dísztermében zajlott le. Az első előadói estnek különös fényt és ünnepélyességet kölcsönözött az a körülmény is, hogy a megnyitó beszédet maga dr. Scheffler János püspök mondotta. A megjelenések között ott láttuk dr. Czifra Kálmán megyei főispánt, Góthay Béla tábornokot, a Székeskáptalan több tagját, Hasznos Imre kereskedelmi leányközpiskolai igazgatót, valamint a helybeli iskolák, térszervezetek több vezető tagját. Megjelentek a helybeli középiskolák felsős osztályú növendékei is. A megyeháza díszterme nagyon is kicsinek bizonyult az érdeklődő közönség befogadására, jelölve annak, hogy a keresztény házasság kérdései élénken foglalkoztatják az embereket.

Dr. Scheffler János püspök hat óra körül érkezett meg az előadásra dr. Kecskés Pál egyetemi tanár és dr. Schriffert Béla kormányzó helynök kíséretében. A püspököt a lépcsőházban dr. Czifra Kálmán főispán fogadta és üdvözölte. A püspök megérkezése után a kisteremben elhelyezkedett diákokkar a Himnusz énekelték el, majd dr. Scheffler János püspök emelkedett szólásra.

Amit az elmúlt század álprófétái tanítottak

Dr. Scheffler János püspök bevezető beszédében, amelyet lapunk vezető helyén közlünk, plasztikusan vázolta a házasság alapjainál álló isteni törvényeket, majd a házasság válságának történelmi kifejlődését és rámutatott az egyedül helyes utra, amely Isten törvényeinek tiszteletbentartása. Dr. Scheffler János püspök nagyhatalú megnyitóbeszéde után a Szent László Gimnázium énekara énekelt, majd dr. Kecskés Pál egyetemi tanár tartotta meg előadását a következő címmel: *Isten és a házasság*.

A múlt század 70-es és 80-as éveiben sokat vitáztak a házasság és a család eredetéről. A kor „tudományos” szemléletéhez híven ezt az eredetet a fejlődéselmélettel akarták megmagyarázni. Bachowen német etnologus 1860-ban írta meg nagy feltűnést keltő művét: *Das Mutterrecht* — amelyben az állította, hogy a közösségi fejlődés elején a promiscuitás, a nemek teljes keveredése volt az uralkodó. A földművelésre való áttérés alakította ki a matriarchatust, a nő elsőbbségét és hatalmát

a közösségben. Csak később jelentkezik a férfi fősege, majd a fejlődés legfelső fokán a monogám házasság, egy férfi és egy nő életszövetsége.

Bachowen elméletét átvette Morgan angol etnologus, s habár a fejlődés különböző szakaszait másképpen állapította meg (promiscuitás, vérokonok összeházasodása, többférjűség,

többnéjűség, monogám házasság), végül eredményben ugyanazt hirdeti. Ennek a két etnologusnak a tanítását azután átvette a szocializmus. Marx és Engels hirdették és alapul vették műveikben. Munkáskönyvtárakban még ma is többnyire azok a „tudományos” művek foglalnak helyet, amelyek ezt hirdetik.

Mit talált a lelkiismeretes kutatás?

Az etnológia azonban az elmúlt évtized alatt nagyot fejlődött, ha a szocializmus könyvtárai nem is vettek tudomást róla. Frobenius és Grosse különösen sokat fáradozott kulturtörténeti módszerrel a kérdés megoldására. Ennek a két etnologusnak igen nagy segítségére volt két katolikus misszionárius: Schmiedt és Kopper. Ezek és mások is megállapították, hogy a primitív szó a népek kulturfokának jelzésére nem egyjelentőségű fogalom, mert sok fokozata van. Ezeket a fokozatokat legjobban a használati tárgyak és a szerszámok után lehet. Így tudták azután kimutatni, hogy a kultúra legalacsonyabb fokán álló népek szigorú monogám házassági erkölcsöket tartanak. A házasság egy férfi és egy nő életszö-

vetsége, rendszeresen hálálíg tart s a gyermekeket sokszor tulzába vitt szeretettel gondozzák. Bachowen és Morgan állításai teljesen megdőlték. Lazább házassági erkölcsöket és kilengéseket már fejlettebb kulturájú népeknél találtak. Az erkölcsi kilengések gyökerénél rendszeresen esetleges gazdasági okokat találtak, de sohasem társadalmi, közösségi fejlődést. Mi vezette tehát a két fentemlített etnologust, hogy a házasság kezdetét állati formákhoz vigye vissza? Csodálatos volt az a törekvés ezekben az időkben, hogy a tudósok, ahol valami állati vélték találni az ember történetében, oda lecsaptak és minden áron azt szerették volna bebizonyítani, hogy az ember az állattól származik.

A házasság lényege és minden tulajdonsága Istenhez utal

Az állati származás helyett a népek történeti tudatában mindig élt az a meggyőződés, hogy az ember eredetét Istennél kell keresni. Különböző népek mondáiban él az ősi aranykor tudata, amelyben az ember Istennel érintkezett. Isten indította el az embert életutjára s a házasság eredetét is ott kell keresnünk. Erre az eredetre mutat az is, hogy minden népnél a házasságot vallásos szertartással kötik, vallási törvények szabályozzák. A többistenhívő népeknél külön istene van a házasságnak. Legtöbb népnél kultuszközösségnek tekintik s ezeknél a népeknél a családfő a család papja. A családnak házi védőistene van. De ha el is tekintünk a természetfölötti rendtől, akkor is belátjuk, hogy a házasság önmagában nem találja meg magyarázatát. Minden lényeges alkotórésze és minden célkitűzése tulmutat a természetes rendben s

Istenhez utal. Életet csak Isten adhat. A szülők nemző tevékenysége csak a testet adja, ezt is Isten csodálatos terve szerint, a lélek közvetlen Isten teremtsége. A házasság testi kiegészülés is. Sok veszedelmet rejt magában az ösztön elfajulása. Népek pusztulását, romlását vonja maga után. Az ember itt sem elég önmagának. Isten ásta meg a medrét törvényeivel annak a folyamnak, amely az emberi nem életáramát görgeti tovább. A nemi önmegtartóztatás és fegyelem szükséges, ezt pedig Isten segítségével nélkül nem valósíthatjuk meg. A házasság lelki kiegészülés is. A hitvesi szeretet, amelynek egy életen át kell tartania, nagyon sok veszélynek van kitéve. Az önzéssel, a durvasággal csak úgy tud megbirkózni, ha Isten szeretetéből táplálkozik. A házasság tehát mint természetes intézmény is Istenhez utal.

A házasság a kinyilatkoztatás lényében

Így már könnyebben megértjük a Szentírás szavait, amely az ember teremtséget úgy írja le, mint férfinek és nőnek a megalkotását. Isten teremti az embert, nem állatból fejlődik ki. Saját képére és hasonlatosságára, azonban ez a hasonlatosság a férfiben és a nőben együtt van meg. Ez az igazság elutasítja azt az álláspontot, amely a nemi különbségeket fejlődéssel magyarázza. Elutasítja azt az álláspontot, amely a nemi különbségeket bűnnek tartja. A nemiség Isten akarata, a bűn csak lehuzni, beszenyenezni akarja. Ugyancsak itt kell meggondolni azt is, hogy balgaság a

nemek különbségét eltüntetni. Az ember, a férfi és a nő tehát úgy kerül ki Isten kezéből, mint a legtökéletesebb, legszebb életszövetség. Ebben a közösségben nincs bűn. A bűn csak később jelentkezik s ettől kezdve a bűnnek a tragédiája ráveti árnyékát a házasságra is. Csak a bűn után hallunk a házasságra nehezedeő átokról, az anya szülési fájdalmáról, a férfi árverejtő munkájáról. Azonban a bűn sem rontotta meg a házasság lényegét, hiszen az továbbra is a férfi és a nő vonzalma, szövetsége s célja a gyermek, azonban a bűnbeeséstől kezdve, mint minden, a házasság is

Legújabb típusú rádiók
Kerékpárok, varrógépek, részlete is. Kúhne-terakat **PALFFY JENŐ** Mussolini-tér 16. - TELEFON 15-24

Krisztus, a Megváltó után sóvárgott. Dr. Kecskés Pál egyetemi tanár előadása után dr. Scheffler János püspök megköszönte az ilusztris vendég komoly, nagyon tartalmas és mindvégig érdekes előadását, majd bejelentette, hogy a következő előadást ott folytatja, ahol a máit elhagyta: a házasság Krisztus megváltására várt a bűnbeesés után, meg fogjuk tehát hallani, hogy mi Krisztus gondolata a házasságról. Ez az előadás már a Kereskedelmi Csarnok nagytermében lesz.

Szabó János szólalt fel a munkásság nevében az iparügyi tárca költségvetési vitájában

Október 30-án, pénteken tárgyalta a képviselőház pénzügyi és iparügyi bizottsága az iparügyi tárca költségvetését. A költségvetés tárgyalásán az Erdélyi Párt részéről Szabó János és Szilágyi Ferenc országgyűlési képviselők szólaltak fel a munkásság, illetőleg az iparosság nevében. A felszólalásaikban részletesen kifejtették azokat a problémákat, amelyek Erdély sajátos helyzetéből adódnak és kérték a kérdések orvoslását. A költségvetési bizottság tárgyalásai november 3-án, kedden az igazságügyi tárca költségvetésével folytatódnak.

Magyar-német barátság nagyváradi szemmel

Lapunk már beszámolt arról, hogy magyar újságírók jártak látogatásban Németországban a Nemzeti Szocialista Párt vendégeiként. Hivatalos kijelölés folytán Arvay Árpád képviselő, nagyváradi hírlapíró is részt vett ezen a körúton. A német Donau rádió magyar riportere beszélgetést folytatott a magyar újságírókkal és többek között Arvay Árpádot is megkérdezte: Mondjon valamit képviselő úr arról, hogyan látja a magyar-német barátságot?

— Hát kérem szépen — mondotta Arvay Árpád — ez a látogatás meggyőzött bennünket arról, hogy a magyar-német barátság őszinte és komoly valóság. Mindenütt a legszívesebb vendégszeretetet és legmelegebb rokonszenvet tapasztaltuk.

— Hogyan látja képviselő úr ezt a barátságot a háborúban? — hangzott a következő kérdés.

— A háború csak még jobban elmélyítette ezt a barátságot, hiszen katonáink válllva küzdenek a fronton a német katonákkal és Magyarország tőle lehetőleg minden gazdasági támogatást megad Németországnak, ugyebár és együtt küzdenek a közös végső győzelemért.

A riportert megköszönte a nyilatkozatát, amelyet viaszlemezről vásárnap este 11 órák adásban közvetített a Donau-rádió. (—)

Gépjármű vezetőképző

(autó és motorkerékpár) magántanfolyam

kezdődik szerdán, november 4-én este 7 órakor. Beiratkozni lehet az iskola irodájában reggel 8-9-ig, délután 2-4-ig, este 7-fél 9-ig. Rítóók Zsigmond-utca 15. szám. Telefon 22-09. (Andriska garage)

Érdekes tárgyalások az országos költségvetésről

Irta Dr. Paál Árpád

Korábbi híradásainkban és egy általános jellegű méltatásban már tudtuk az országos költségvetés jövő évi tervezetének a végső összegezését. Ezek szerint a nagy körvonal az, hogy 4 milliárd 48 millió a bevétel, 200 millió a hiány, mely azonban inkább látszólagos, mert a beruházások összege a 200 millió hiányt sokszorosán felülmúlja. Most a legutóbbi héten, október 26-ikától 30-áig a képviselőház szakbizottsági napoként, egész nap hosszág tartó tárgyalásokon részletes megvitatás alá vették a kormány költségvetési tervezetét, és a belügyi, vallás- és közoktatásügyi, földművelésügyi, kereskedelmi és ipari, továbbá az igazságügyminiszteri tárcák tételait le is tárgyalták. A ma kezdődő hétre maradt a honvédelmi, a miniszterelnökségi, külügyi, közellátásügyi, propagandaügyi minisztériumok, valamint a kormányzó, az országgyűlés, az állami számvevőszék és közigazgatási bíróság, és a nyugdíjak költségeinek a tárgyalása, aztán összefoglalóként magának a pénzügyminisztériumnak a költségvetése.

Az eddigi bizottsági tárgyalások a költségvetés tételait az illető tárcákra nézve elfogadták, de egyuttal kívánalmakat is érleltek ki, hogy a tételek ezirinti kiadások közül melyek a fejlesztendők, melyeket kell már a költségvetési év folyamán a megtakarításokból növelni, és a jövő költségvetésnek milyen új szempontokat kell majd figyelembe vennie. Igen beható és tanulságos volt ez a megvitatás, melyen a képviselőház bizottsági teljes számmal vettek részt, és egyuttal az illető minisztereken kívül a minisztériumok vezetőtisztviselői is jelen voltak.

Közönségünket igen közelről érdekelhetik azok a legjellemzőbb szempontok, amelyek a tárgyalásokon leginkább kiemelkedtek. Előszörban azonban még utalnunk kell arra, hogy a egész költségvetés az előző évihez (vagyos a folyó évben érvényesülő költségvetéshez képest) kiadásban 991 millióval, bevételben 965 millióval emelkedett. Ez a szinte egymilliárdos összegű emelkedés a költségvetés külső alkatában a legjellemzőbb jelenség. Az emelkedés belső indoka az ország területi növekedése mellett a honvédség felszerelésének növelése, a mezőgazdasági termelés feljavítása, az ipari nyersanyagok fokozottabb mérvű felkutatására bányászati és geológiai munkálatok sokszorozása, a közlekedés nagyobb arányú fejlesztése, s mindezekben fölül a népjóléti kiadások tetemesebb fokozása.

A köztisztviselők családi pótlékának múlt évben elhatározott emelése a köztisztviselői illetmények költségvetési tételében külön növekedést idéz elő; azonkívül a tisztviselők száma is 18 ezer fővel emelkedett a folyó évben, és ezek illetményei is tovább növelik a közalkalmazottakra előírandó összeget. A személyi járandóságok aránya a költségvetés egyéb kiadásaihoz képest 30,4 százalék, és így az illetmények nagyobbodása mellett is ez az arány mégis kisebbé mutat az 1941. évihez képest, mikor az ország költségvetésének 32,7 százaléka volt a személyi járandóság, míg 1939—1940-ben 34,4 százalék. A személyi járandóságok arányának ilyen levesbedése azt mutatja, hogy az ország bevételeire nem neheedik rá túltengően

a hivatalnoki réteg költsége. Még egyharmadrésznél se vesz igénybe a bevételekből, és így kétharmadrésznél is több jut az ország egyéb szükségleteire.

Az állami üzemeknél még kedvezőbb a személyi járandóságok aránya. Az állami üzemek között van a posta, az államvasutak, az állami vas- és gépgyárak, a kőszénbányászati, az állami erdőgazdasági és mezőgazdasági birtokok, a selyemtenyészés, a postatakarékpénztár. Az állami egyedáruságok (dohány, ezeez, só, vámjövedék, pénzverő és fémbeváltó) külön a pénzügyminisztérium kezelésében állnak, ezek személyzeti kiadása tehát az általános állami költségvetésben van benne. Az elsorolt többi állami üzemeknek külön személyzete van, és ezeknek a személyi járandósága 285 millió pengő, ami az üzemek dologi és egyéb beruházási kiadásaihoz képest 21,4 százalék, míg 1941-ben 21,8 százalék volt, és 1939—40-ben 22,4 százalék.

Az elmúlt heti bizottsági tárgyalások során a belügyi tárcánál külön méltánylást kellett, hogy a költségvetés a „közjótékony és emberbarátj intézmények” tételére 104 millió 771 ezer pengőt irányított elő, míg a tárca többi tételai ennél mind jóval kisebb tételűek. A közegészségügy tételére is 54 millió pengőt fordít a költségvetés, melyet csak a rendőrség 61 millió és a csendőrség 56 millió tételé balad túl. Egyébként a belügyminisztérium többi kiadási tétel-

ei a következő megnevezéseket mutatják: a központi igazgatás költsége 6 millió, a kárpátaljai kormányzói biztossága 2 millió; a vármegyék, városok és községek költségeihez való állami hozzájárulás 38 millió, a gyermekvédelemre 8 millió, a társadalombiztosításra 11 millió.

A közjótékony és emberbarátj intézmények tételére az Országos Népi- és Csalládvédelmi Alap működését támogatják. Ez az alap házipénzesekkel, és gazdasági eszközökben és felszerelésekben való segítésekkel támogatja a szegényebb földműves réteget. A támogatás nem ingyenes adakozással történik, hanem arra kötelezéssel, hogy a támogatott egyén igyekezzék saját életrevalóságával önálló gazdálkodó lenni, és majd a támogatást könnyű kis részletekben visszafizetni. Ez a népszerítő alap két éve működik, és már e két év alatt is a támogatott családok önként annyit visszafizettek, hogy ez az alap gondozóinak a várakozását messze felülmúlja. A dolgos szegény emberekbe helyezett bizalom diadalmasan bevált, és ez a mostani háborús nyomorúságokkal terhelt Magyarország életvitelének és mélyből fakadó életrevalóságának legszebb bizonyága.

A vallási és közoktatásügyi tárca költségvetése 278 millió összegű kiadást irányoz elő az 1943-ik évre. Ez 59 millióval több, mint az 1942-iki költségvetés.

Szinnyei-Merse miniszter többször hangzottatta a bizottsági tárgyalások során, hogy a tárcának ilyen nagyra emelése még elődének, Hóman Bálintnak az érdeme. Azonban az új miniszter is lelkesen karol fel minden kulturális igényt, és ami javítás a tanári, tanítói és segédlelkései fizetésekben történt, azt nem tekinti merev színvonalnak, hanem nyitva tartja a további fejlődés lehetőségeit. A kántorok külön javadalmazása is meleg örömet keltett, mert ezzel talán sokszázados tartozását róttá le az állam a néplélek olyan gondozói iránt, akik eddig még sohase szerepeltek az ország költségvetésében. Azonban a jövő fejlődés nagyarányú tervlata nyílt meg a bizottság előtt, mikor a miniszter bejelentette, hogy a háborúból való hazakeréskor a magyar állam munkanélküliséget nem akar látni hanem nagyarányú beruházási programot kíván megvalósítani. Ebben az ugynevezett „átmenetgazdasági program”-ban csak népiiskolák építésére 260 millió pengőt vettek tervbe.

A miniszternek ezíves szavu üzenete volt Nagyvárad számára is mikor a bizottság előtt kifejezte, hogy a magyar állam sohase fogja ezt a nagyjelentőségű várost mostoha gyermekként kezelni. Elismeri már most főiskolai központként való hivatását, és a volt jogakadémia helyett műszaki és építészeti főiskolát kíván itt minél hamarabb létesíteni. Erre nézve a miniszter készen áll a város igényeinek legmégtöbb felkarolására.

A bizottsági tárgyalások további során — amint jeleztük — az elmúlt héten még a közgazdasági (földművelési, kereskedelmi és ipari) tárcák kerültek elintézésre. Ezek is sok biztató kilátást tartak elő. Ismertetésüket következő alkalommal folytatjuk.

Mindenki számára fontos!

Mit kell tudni a polgári iskolák magántanulóinak a beiratkozásról, a vizsgákról és a tandijakról

Felvételi és különbözeti vizsgálatok

1. Az a tanuló, aki a rendes tanítás megkezdése után 30 nap elteltével jelentkezni felvételre, legkésőbb további 30 nap alatt az addig végzett anyagból felvételi vizsgálatot tartozik tenni.

2. A népiiskola V—VIII. osztályát vézett tanuló csak akkor vehető fel a polgári iskola II—IV. osztályában nyilvános tanulóul, vagy kérheti a következő osztályból magánvizsgálat engedélyezését, ha a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztertől előírt anyagból legkésőbb szeptember 30-ig sikeres felvételi vizsgálatot tesz.

A vizsgálat tárgyai a következők:
A népiiskola V—VI. osztályából a polgári iskola II. osztályába átlépő tanulóknak felvételi vizsgálatot kell tenni:

1. magyar nyelv; 2. számtan-mértan polg. isk. I. o. anyagából és román nyelvből. (Három tárgy.)

A népi iskola VI. osztályából a polgári leányiskola III. osztályába átlépő tanulóknak:

1. magyar nyelv, 2. számtan-mértan és román nyelvből a polgári iskola I—II. o. tananyagából tesznek vizsgálatot (6 tárgy).

A népiiskola VII. osztályából a polg. leányisk. III. osztályába átlépő tanulóknak:

1. magyar nyelv, 2. számtan-mértan és román nyelv II. o. anyagából (3 tárgy).

A VII. osztályból a IV. osztályba átlépő tanulóknak:

1. magyar nyelv, 2. számtan-mértan és román nyelv II—III. o.; természettan (fizika) III. o. tananyag; történelemből az ó- és középkor történetének rövid áttekintése a magyar honfoglalásig, Magyarország közgazdasági földrajza (9 tárgy).

A népiiskola VIII. osztályából a IV. osztályba átlépő tanulóknak:

1. magyar nyelv, 2. számtan-mértan, 3. román nyelv, 4. természettan (fizika), III. o. anyaga; 5. történelemből az ó- és középkor történetének rövid áttekintése a magyar honfoglalásig (5 tárgy).

A gimnáziumból (leánygimnáziumból) átlépő tanuló, akinek I—III. osztályu bizonyítványában a polgári iskolában nem szereplő idegen nyelveken kívül még legfeljebb egy, a polgári iskolában is szereplő és a továbbhaladásra döntő tárgyból van elégedetlen érdemjegye, e tárgyból a polgári iskolában felvételi vizsgálatot tehet. A felvételi vizsgálat ilyenkor ennek a tárgynak a gimnáziumban (leánygimnáziumban) tanult anyagára terjed ki.

A felvételi vizsgára a következő bekezdésben foglalt kivétellel az iskola igazgatója ad engedélyt.

Külföldi elemi népiskola V—VI, vagy felsőbb osztályait végzett tanulóknak esetében csak magánvizsgálatot tehet a folyamodó. Az engedélyt a m. kir. vall. és közokt. miniszter írja ki meg. (Külföldinek számát a délerdélyi iskola, pl. Brassó is.) Ezen esetben is az iskola igazgatójánál kell a folyamodványt benyújtani.

Mint hogy elemi iskola V—VIII. osztályból tett felvételi vizsgálat után csak 1942. szeptember havától lehet valaki magántanuló is, a vallás- és közoktatásügyi miniszter újabb intézkedése megszüntette azt a korlátozást, amely szerint a felvételi vizsgálatok csak a tanév elején szeptember 30-ig tehetők. Ezért a felvételi vizsgálatok idejét a magánvizsgálatokkal megegyezőleg szeptember, december és június hónapra jelölték ki. Magánvizsgálati engedélyért sikeres felvételi vizsga után a fent előírt időben és időközben lehet folyamodni. Felvételi vizsgálatra november 15-ig, május 10-ig és augusztus 15-ig lehet jelentkezni.

A felvételi vizsgálatot a polgári iskolt minden (I., II., III.) osztályáról egyszerre (egy határidőben) kell le-

tenni. Nem lehet pl. a népiskola VII. osztályát végzett és engedélyt nyert tanulóknak a polgári iskola I. osztályáról szeptemberben, a II. osztályáról decemberben és a III. osztályról júniusban felvételi vizsgálatot tenni.

A felvételi vizsgálat írásbeli részét az írásbeli magánvizsgálattal együtt, a szóbeli részét a szóbeli magánvizsgálat után tartjuk.

Írásbeli vizsgálatot magyar és román nyelvből tesz a tanuló úgy, hogy akár I—II., akár I—III.-ból vizsgázik, csak I—I tételt kap, amely az I—II., vagy I—III. anyagára is kiterjed.

Felvételi vizsgálatra csak az jelentkezhet, aki az elemi iskola két utolsó évfolyamán elégségest nem kapott (kivéve az írás, testgyakorlás és ének). Vizsgálata csak akkor sikeres, ha legalább elégséges érdemjegyet kapott minden tárgyból. *Ellenkező esetben akár rendes, akár magánúton az I. osztályból kell kezdenie a vizsgálatot, illetve az iskola látogatását, illetve a magánvizsgálatot.*

E felvételi vizsgálatot tevő tanulóknak a magyar nyelvből a nyelvtani rész (biztos elemzés) tudásán felül mindazokat az olvasmányokat és költeményeket is ismerniük kell, mind olvasmánytárgyalás, mind könyv nélkül való megtanulás szempontjából, amelyeket az illető osztály is részletesen tárgyal. (Lásd a magántanulók vizsgálatnál felsorolt verseket és olvasmányokat.) A fogalmazási készség mellett a helyesírásban *okvetlenül* megfelelő jártassággal kell bírnia a felvételi vizsgára jelentkezőnek is. A felvételi vizsgálat díja tárgyaként és osztályonként I P 50 fillér. Jelentkezés alkalmával az előző két évi bizonyítványt és a születési anyakönyvi kivonatot kell az iskola igazgatóságától. Folyamodás nem szükséges.

Különbözeti vizsgálatok

A leánygimnázium I. osztályából a polg. leányiskola II. osztályba átlépő vizsgázik: 1. növénytan, és állattan, a polg. leányiskola I. osztályának anyagából: A magyar Alföld és hegyvidék gerinces állatai. Idegen világrészbeli emlős állatok. Madarak, háziszármányok kivételével. Hüllők, kétlábúak, halak, Gabonafélék. A II. osztályból a III. osztályba átmenőnek nem kell vizsgálatot tenni. (Ha a tanuló a leánygimnázium II. osztályából poeudukációs polgári iskola III. osztályába lép át, a polg. fiúiskola II. osztály történelmi anyagából vizsgázik. A III. osztályból a IV. osztályba felvett vizsgázik: magyar nyelvből: Arany Toldija. Újiratok a kérvény és nyugtatóvány kivételével. 2. történelemből az ó- és középkor történetének rövid áttekintése a magyar honfoglalásig. A pápák és császárok küzdelme. A keresztes háborúk (szerzetes- és lovagvilág). A városok, különösen az olasz városállamok a középkor végén.

A gimnáziumból (leánygimnáziumból) évközben átlépő tanuló felvétele a különbözeti vizsgálat letételéig ideiglenes. E vizsgálat letételére a felvételtől számított egyhavi idő engedélyezhető. Az ily tanuló azoknak a tárgyaknak a felvétel napjáig tanított anyagából is tartozik különbözeti vizsgálatot tenni, amelyet a gimnáziumban (leánygimnáziumban) nem tanult.

A különbözeti magánvizsgálatra az iskola igazgatója ad engedélyt, kivéve, ha külföldön szerezte a vizsgálatra jelentkező bizonyítványát. Kül-

fordön szerzett polgári iskolai (középfokú iskolai) bizonyítvány a hazai polgári iskola megfelelő osztályára csak sikeres különbözeti magánvizsgálattal érvényesíthető. Az érvényesítésre, illetve a szükséges különbözeti magánvizsgálatra a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ad engedélyt.

A különbözeti magánvizsgálat nem nyilvános. Írásbeli és szóbeli részéből

Varga József iparügyi miniszter a Törekvés NMK. diszelnöke

Kék-piros lesz a Törekvés színe

(Nagyvárad.) Nívós összehozási ülést tartott szombat este a NMK különböző szakmai csoportja.

Az ülést Szabó János NMK elnök képviselő vezette le. Megjelentek teljes számban úgy a NMK vezetőség és üzemi megbízottak, mint a Törekvés vezetősége.

Első tárgysorozati pont volt a Törekvés csatlakozásának kérdése, amit Szabó János ismertetett.

Több felszólalás után a jelenlévő Törekvés vezetőségi tagok is hozzá járultak ahhoz, hogy az eddigi piros-fekete szín helyett kék-piros lesz a jövőben a NMK Törekvés színe az N. M. K. monogrammal ellátva. A hiányzó vezetőségi tagokat kiegészítették NMK tagokkal.

áll. Az írásbeli tárgyai a nyelvek, a mennyiségtan és a rajz.

Ha a tanuló a szóbeli vizsgálaton egy tárgyból kapott elégtelen érdemjegyet, két hónap múlva ebből a tárgyból javítóvizsgálatot tehet, ha pedig a szóbelin két vagy több tárgyból nyert elégtelen érdemjegyet, a teljes különbözeti magánvizsgálatot egy év múlva megismételheti.

Szabó János indítványára az összehozási vezetőség a legnagyobb lelkesedéssel dr. Varga iparügyi minisztert választotta meg a NMK Törekvés diszelnökéül. Elhatározta az összehozási vezetőség azt is, hogy a helybeli NMK Törekvés egy mérkőzést rendez a Marosvásárhelyi és Szatmári NMK Törekvéssel, amelynek versenydíja egy ezüst serleg lesz, amit a várad NMK fog elkészíttetni. A fenti indítványt is Szabó János elnök tette, amit a megjelentek nagy lelkesedéssel tettek magukévá. Az NMK Törekvés részére egy iroda helyiséget jelöltek ki a NMK székház emeletén a 8-as számú helyiségben, ahova már a hét folyamán bele is költözik a NMK Törekvés.

Kedden kedődik meg novemberre a félhavi zsiradag kiosztása

Nagyvárad thj. város polgármestere 8913—1942. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Tudomására hozom a város közönségének, hogy november hó 3-án, reggel kezdetét veszi a városban levő valamennyi husiparosnál a folyó évi november 1—15. terjedő időre esedékes zsirjegy szelvények beváltása.

A fejadag egyelőre továbbra is 15 dkgr. sertézsír, illetőleg 18 dkgr. olvasztani való szalonna; mindezeket felerészben ételzsirban szolgáltadják ki. A fogyasztó kívánságára az egész

jegyszelvény érték ételzsirban adandó ki.

A sertézsír és az ételzsír ára 3.80 pengő kg., az olvasztani való szalonna pedig 3.34 pengő kg. egységárban számítandó.

Októberi és régebbi, valamint november 16—30-i jegyszelvények ez alkalommal be nem válthatók.

Az ácsorgás és tolongás felesleges, mert mindenki adagja biztosítva van. Nagyvárad, 1942. október hó 28-án.

Dr. Soós s. k., polgármester.

SZINHÁZ

Bolond Ásvayné, Kamarás Gyula vendégfelléptével

Hétfőn este „A bolond”, Szabados Béla nagyoperettje kerül színre a színházban az Iskolán kívüli Népművelési előadások sorozatában.

Bolond Ásvayné, az idény legnagyobb színpadi sikere Kamarás Gyula, a kolozsvári Nemzeti Színház művésznének vendégfelléptével kedden este kerül bemutatásra premier bérlet keretében. A Nemzeti Színház műsordarabja gyönyörű kiállításban. Sármas Miklós rendezésében kerül színre. A vendégművész partnerei: Hotty Éva, Szőgi Arany, Majthényi Gabi, Szabó Ernő, Daniss Győző, Pákozdy Ferenc és Máray Edé lesznek. A teljesen új, eredeti díszleteket Útő Endre tervezte és festette. A „Bolond Ásvayné” kedden premier bérletben, szerdán este „A”-bérletben, csütörtökön este bérletszűnethen kerül színre. Szelvények érvényesek! Pénteken este rendezik a színház

igazgatósága a második propaganda munkaelőadást. Ez alkalommal az „Aranyárga falevél” című operettjűdonság kerül színre.

— **Felhívás a bérlőközönséghez.** A színház igazgatósága kéri az igen tisztelt bérlőközönséget, hogy az esedékes bérletrésztletet a színház pénztárnál befizetni sziveskedjék. Pénztári órák: délelőtt 10-től 1-ig és délután 4 órától.

— **Ifjusági előadás.** Kedden délután 3 órai kezdettel az ifjuság részére a Bolond Ásvayné daltjáték kerül színre.

HETI MŰSOR:

Hétfőn este: A bolond.
Kedden este: Bolond Ásvayné, premier-bérlet.
Szerdán este: Bolond Ásvayné, A-bérlet.
Csütörtökön este: Bolond Ásvayné, bérletszűnethen

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

Árverési hirdetmény

Alulírott városi végrehajtó közlöm, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1942. november 16. délelőtt 11 óra, a másodikat 1942. november 24. d. e. 11 óra a városi közraktárban (Thaly K. u. 2.) kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed rész erejéig tesznek vételi ajánlatot.

2. A második árverésen azonban az ingóság a becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.

3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.

4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1942. október 28.

Nyerges Kálmán, végrehajtó.

A kiadmány hitelűl: Molnár, kiadó.

A nagyvárad kir. járásbírószá mint telekkönyvi hatóság.

18.728—1942. tk. szám.

Árverési hirdetmény

Özv. Kolling Györgyné és dr. Riemer Jánosné végrehajthatóknak Bodó Sándor végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság utóajánlatra az újabb árverést 126.460 lei tökéketelés és járuléka behajtása végett a Hegyközujlak községben fekvő s a hegyközujlaki 78. sz. tkvi. betétben A I 2—4, 6—9 sorszám 832, 833, 834, 2247, 2248, 873/2 helyrajzi szám alatt foglalt ingatlanokból a B 4 szerint Bodó Sándor nevében álló felelő részre 29.272 leinek megfelelő 975 pengő 73 fillér becsértékben, 21.954 leinek megfelelő 731 pengő 80 fillér kikialtási áron, a A II. 1—4 sorszám 2076, 2077/2, 2078/1, 2078/2 helyrajzi számú ingatlanokból a B 4 szerint Bodó Sándor nevében álló felelő részre 13.336 leinek megfelelő 444 P 53 fillér becsértékben 333 P 40 fillér kikialtási áron, a III. 2077/1, 2078/3, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084/1, 2085/1 helyrajzi számú ingatlanokból a B 4 szerint Bodó Sándor nevében álló 1/2-ed részre 39.469 leinek megfelelő 1315 P 63 fillér kikialtási áron, 52626 leinek megfelelő 1752 P 20 fill. becsértékben. Az ingatlanok ezen tkvi. betétben C 10 alatt a 6977/1908 tk. sz. végzésel özv. Bodó Mihályné, szül. Hatházi Ágnes javára bekebelezett özvegyi-haszonélvezeti jog fenntartása mellett árvereztetnek el. Ha azonban az ingatlanok a megállapított és 126460 leinek megfelelő 4215 P 33 fill. összegért sem kelnek el, úgy az árverés érvénytelen s a telekkönyvi hatóság újabb árverési határnapot hivatalból tűz ki, amelyen az ingatlan a fenti özvegyi haszonélvezeti jog fenntartása nélkül fog elárvereztetni.

Az árverést 1942. évi december hó 2-ik napján délelőtt 10 órakor Hegyközujlak községánál fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlanokat a kikialtási árnál alacsonyabb áron nem adják el.

Bánatpénz a kikialtási ár 10%-a, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi %-ára kell kiegyenlíteni.

Nagyvárad, 1942. évi augusztus 8.

Dr. Csanády Pál s. k.

kir. járásbíró.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30,
félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Kivilágítás és takarékoság

Már második éve sötétben maradtak a temetőben a sírok halottak estéjén. Megértettük a helyzetet, különösen ebben az évben. Tavaly csak a takarékoság szempontja vezett bennünket, az idén az eltörlés is közbejött s így még jobban megnyugodtunk az intézkedésben. Az ember azonban összehasonlítót lény s ha más oldalon azt látja, hogy a takarékoság szelleme nem érvényesül mindenben, gondolkodni kezd. Ezért írta egyik olvasónk — igaz, névtelenül — hogy a zsidókat is rá kellene szorítani a gyertyával való takarékoságra. Névtelen levélíró nem vehetünk tekintetbe, ezuttal azonban egy hangnak vesszük, olyan hangnak, amely mögött kétségtelen igazság áll. A zsidók valóban minden pénteken este sok gyertyát gyújtanak. A gyertya anyaga pedig hadigazdálkodási anyag. A péntek esti gyertyaégés vallásos természetű, de hiszen a halottak-esti kivilágítás is az, s hozzá csak egyszer egy évben. Mi eleget teszünk a rendelkezésnek, de még jobban megnyugszunk, ha a zsidók is eleget fognak tenni. (pont.)

* **HÖLGYEKET** érdekli, Délvidéki harisnya ismét kapható Horváth Károlynál, Hlatky-utca 8.

DR. FRIGYESI JÁNOS KITÜNTETÉSE. A MTL. jelenti: A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére a magyar Vöröskereszt céljainak előmozdítása érdekében kifejtett kiválóan eredményes működéséért Frigyesi János dr. m. kir. kormányfőtanácsosnak a MTL. ügyvezető igazgatójának a magyar Vöröskereszt érdemkeresztjét adományozta.

SZERZŐDTEJN KELL A TANONCI MINŐSÉGBEN FOGLALKOZTATOTT ALKALMAZOTTAKAT. Felhívom

Nagyvárad város kereskedőinek figyelmét arra, hogy tanonci minőségben foglalkoztatott alkalmazottakat feltétlenül szerződtessek be, mert munkaszerződésük szigorú büntetés alá esik. Arra is felhívom az érdekelteket figyelmét, hogy a tanszerződés megkötése alól azáltal senki sem mentesülhet, hogy kifutó, kihordó, stb. elnevezést alkalmaz tanonci munkakörben alkalmazottal, mert minden esetben nem a név, hanem a végzett munka szerint fogja a hatóság a felelősség kérdését elbírálni. Dr. Varga József tanácsosnak.

A Baross Női Tábort ezúton is tudatja az érdekltekkel, hogy november hó 15-én délelőtt 11 órakor az Apolló film-éminház helyiségében Finn előadást tart 100 veifített képpel. Ispánovits Sándor ny. pol. isk. igazgató Budapest-ről tartja az előadást és ismertetni fogja a finn kultúrát. Más előadók is lesznek, finn költeményekkel, finn dalokkal és finn táncokkal. A Baross Női Tábort elnöke,

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Biharvámegyei Közföldi Szövetkezet pályázatot hirdet szövetkezeti vármegyei építészeti állás betöltésére. Kötelese a vármegye területén épülő családi és árvisek házak építésének, anyagbeszerzésének és anyagelosztásának ellenőrzése. Képesítés: kőművesmesteri, vagy ennél magasabb végzettséget bizonyító okirat. Hitteltérdelmő bizonyítáa annak, hogy a pályázó hasonló megbízatásban már dolgozott és olyértelmű bizonyítványok, mely szerint legalább 10 évi gyakorlat már rendelkezik. A pályázatok saját kezűleg irandók meg és azokhoz a következő okiratok csatolandók: 1. annak bizonyítáa, hogy az illető az 1939. IV. t. e. hatálya alá nem esik; 2. származási táblázat; 3. rövid életrajz; 4. képzettséget és gyakorlatot bizonyító okiratok; 5. havi fizetés és utiátalány igény megjelölése. A pályázatok folyó évi november hó 5. napjáig a Biharvámegyei Közföldi Szövetkezet hivatalos helyiségében nyújthatók be, hivatalos órák alatt d. e. 11-14 óra között. Nagyvárad, 1942. év október hó 30. Dr. vitéz Nadányi János e. k. alelnök.

26 halálos áldozata van a gibraltári repülőszerecséltenségnek. Madridból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: La Lineából jelentik: A Gibraltár mellett angol repülőszerecséltenségnek összesen 26 halálos áldozata van.

Modern festett BUTOR olcsón kapható MEZEINÉL
Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. Halók, kombinált szobák előszobák, konyhák.

Willkie sötéten látja Amerika háborus erőfeszítéseit, Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Willkie, mint az angol hírszolgálat Newyorkból jelenti, ezombaton kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy Észak-Amerika háborus erőfeszítése zavaros és nem kielégítő.

MEGSZÜNNEK NOVEMBER 1-TŐL AZ ERDÉLYI LÉGIJÁRATOK. A MTL. jelenti: A MALERT közli: Az erdélyi légijáratok Budapest-Kolozsvár-Marosvásárhely közt november elejétől megszűnnek.

* **TÉLI KESZTYŰT, férfi gyapjú harisnyát, Jaeger alsónadrágot olcsón vehet Horváth Károlynál, Hlatky-u. 8.**

Nagyvárad thj. város adóhivatala, 10230.

Árverési hirdetés

Alulírott városi végrehajtó közhírré tezem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1942. november 16-án d. e. 11 óra, a másodikat 1942. november 24-én d. e. 11 órára a városi közraktárban (Thaly Kálmán-u. 2.) kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrésze erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóságok becsértékére való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.
4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1942. október 26.

Nyerges Kálmán, végrehajtó.

KORONA Filmszínházban

Hétfőn utoljára

A HARMINCADIK

Keddől **Café Moszkva**
Csortos, Tőkés, Kiss Ferenc, Timár.

Ujból tárgyal az 1. sz. adófelszámolási bizottság. Az 1. számú adófelszámolási bizottság két heti szünet után 10-én ujból megkezdte tárgyalásait.

ELNAPOLTÁK A DOLLÁRHAMISÍTÓK PERÉNEK FŐTÁRGYALÁSÁT. Nagyvárad. Saját tud. Steinmetz Farkas, Steinmetz Márton, Steinmetz József és Friedmann Mór a múlt év folyamán 30 darab 10 dolláros bankjegyet hamisítottak oly módon, hogy a 10-es számjegy után még egy 0-át írtak. A hétfő délelőtti kitűzött főtárgyalásra csak Friedmann Mór és Steinmetz Farkas jelent meg. A bíróság ezért a főtárgyalást elnapolta s elrendelte a szökékeben lévő Steinmetz Farkas és Márton ellen a nyomozólevél kibocsátását. Steinmetz József, Suciú és Goldstein Mór tanúk pontos lakcímének kipuhatolását és az eredményhez képest új főtárgyalás kitűzését.

Kétórás légiiradó volt San-Franciskóban. Lisszabonból jelentik: (MTI) Mint Newyorkból jelentik San Franciskóban ismét légiiradó volt, amely két óráig tartott.

A **NAGYVÁRADAI TANITÓK KÖRÜSA** november 3-án, a szokott helyen és időben megkezdte próbáit. A Händelkoncert előkészületeire való tekintettel az összes tagok pontos megjelenését kéri az elnökeg.

Temetés. Lukács Sándor Józsefné Balogh Julianna 41 éves korában meghalt. Temetése kedden délután 3 órakor lesz a közokrázházban. (Erdélyi „Concordia”)

KATONAEMBER A BURGONYA-ELOSZTÁS ÉLEN. A MTL. jelenti: A közellátási miniszter Ágoston Béla nyug. hadügyi biztos ezredes miniszteri biztossal rendelte ki a Belföldi Burgonya Kereskedelmi Egyesülés által megvásárolt burgonya arányos elosztása érdekében.

* **MELEG női nadrágok, fehérműk még jó minőségben, olcsón vásárolhatók Horváth Károlynál, Hlatky-utca 8.**

NÉMET NAPILAP ÉSZAK-ERDÉLY VISSZATÉRÉSÉRŐL. A MTL. jelenti: A Neues Wiener Tagblatt hosszabb cikket közöl Erdélyről „Észak-Erdély két éve” cím alatt. A cikk Észak-Erdély visszatéréseivel és az ezzel kapcsolatos problémákkal foglalkozik.

Egyiptom áttér a nyári időszámításra Tuniszból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: November elsejétől kezdve Egyiptom visszatért a nyári időszámításra.

IFIJUSÁGI ELŐADÁSSOROZATOT TART A REFORMÁTUS EGYHÁZ-KÖZSEG. Nagyvárad. Saját tud. A református egyházközseg Csernak Béla és Orth Győző rendezésében egyetemes ifjúsági imahét keretében nyolc előadást magábafoglaló előadásorozatot tart. Az előadásokat este 6 órai kezdettel a Lorántffy Zsuzsanna polgári iskola dísztermében tartják. Az első előadást vasárnap, november 8-án dr. Soós István polgármester tartja. A második előadó dr. Baresay Károly vármegyei tiszti főügyész, aki hétfőn este az ifjúság mai kötelességeiről beszél.

Mannerheim tábornagy fogadta vitéz Bély Alajos altábornagyot. Helsinkiből jelentik: (MTI) A finn külügyminiszter fogadta a magyar levante mozgalom vezetőit. Vitéz Bély Alajos altábornagy átnyújtotta neki az első osztályú levante díszjelvényt. Mannerheim tábornagy is fogadta vitéz Bély Alajos altábornagyot.

Elutasította a törvényszék Hajtájer József keresetét a Bihar-nyomda tulajdonosa ellen

Nagyvárad. Saját tud. Hajtájer József, a Bihar-nyomda tulajdonosa pert indított Bagosi Mihály, a Bihar Nyomda tulajdonosa ellen. Keresetében kéri, hogy a bíróság kötelezze alperest a nyomda címében használt „Bihari” jelzés elhagyására, mert ez sok tévedésre ad alkalmat az ő kárára. Vagy ha ezt nem rendeli el a bíróság, úgy ítéljen meg részére 5 ezer pengő kártérítést. Az alperes ezzel szemben azt adta elő, hogy Hajtájer maga sem használja cégszerűen a címet.

A nagyvárad törvényszék dr. Pávó polgári egyes bírója elutasította Hajtájer keresetét, miután behizonyosodott, hogy ő sem használja cégszerűen a nyomda címet.

Megszűnt az érmihályfalvai sebesvonat

Az állomásfőnökség az alábbi értesítést közli lapunk utján:

Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy folyó hó 2-16) a személyvonatok közlekedésében az alábbi változások lépnek életbe:

Elmaradnak: Nagyvárad—Érmihályfalva között 2405. sz. sebesvonat (ind. Nagyváradról 11.20 órakor), 2424. sz. személyvonat (érk. Nagyváradra 15.37 órakor), 2406. sz. sebesvonat (érkezik Nagyváradra 19.22 órakor).

Közlekedik: Nagyvárad—Érmihályfalva között 2428. sz. személyvonat (érk. Nagyváradra 23.02 órakor).

Módosul: a Beszterce—Budapesti keleti közt. közlekedő 501—a. sz. gyorsvonat Kolozsvár felől 12 perccel később 16.10-kor érkezik és Budapest felé 10 perccel később 16.20-kor indul.

Nagyvárad, 1942. november 2.

Az állomásfőnökség.

Kártérítési pert indit a Bémer-téren elgázolt asszony

Nagyvárad. Megirtuk, hogy esztörtőkön délben a Bémer-téren Schwartz János kerékpárijával elütötte Sebestyén Dánielné Össi-telap, Katona József-utcai lakost, aki ebédet vitt vejének és kislányának. Az elgázolt asszony fején súlyos zúzódást szenvedett.

Mint utólag értesültünk a szolgálatos rendőr jegyzőkönyve alapján, a szerecséltlenül járt asszony kártérítési pert indit gázolója ellen.

SPORT

Nagyvárad győzelemnek is számít a svájci válogatott elleni siker

Magyarország—Svájc 3:0 (1:0)

Magyarország:

Tóth
Szücs Szalai
Sárosi III Polgár Perényi
Németh Kolláth Sárvári Bodola Tóth III.

Svájc:

Aebi Wallacek Andres Amado Bickel
Nienbach Vernati Springer
Guerne Mineli
Hu ber

A nézők között foglalt helyet ezer sebesült honvéd, akiket a MLSZ látott vendégül.

A magyar csapat biztosan és fölényes győzelmet aratott. A svájci csapat legnagyobb részt csak védekezett. Az első félidőben a magyar csapatban Kolláth és Németh nem értette meg egymást, de a második félidőben elfogadható teljesítményt nyújtottak. A küzdelem nem volt nagyvonalú, mert a svájci legénység gyengébbnek bizonyult.

Svájc kezdte a játékot szép időben. Az első percben Kolláth kiugratta Bodolát, akinek a lövését Huber védi. A 3. percben Németh labdáját fogja Huber. A negyedik percben Tóth lövése emberbe akad. A magyar csapat nagy győzniakarással küzd és állandóan a svájci csapat kapuja előtt tanyázik. Még hátrédeink is átlépi a félvonalat. A 10. percben Tóth éles lövését a kapus menti. A 12. percben Bodola labdáját Németh fejeli kapura. A 16. percben Tóth III lapos lövése Huber zsákmánya. A svájciak igen jól védekeznek és ha néha-néha támadnak, igen jól adogatnak. A magyar csapat fölénye meddő a 30. percig.

amikor Bodola éles lövése jobb felsősarokba köt ki.

Az iram a gól után lanyhább lesz és durvább lesz a játék is. Előbb Sárvárit rugják meg, majd Bodolát talpálja le Minelli. Sárosi III és Wallacek összecsapását a csatár érzi meg jobban. A második félidőben kiegyensúlyozódnak az erőviszonyok és így az iram erősebb lett. A magyar csapat van továbbra is támadásban. A 20. percben Kolláth—Bodola összejáték után az utóbbi kapu felé rugja a labdát. A 25. percben Vernati kiugratja Bickelt, aki most összekötőt játszik, míg Amado lesz a szélső. Bickel éles lövését Tóth kapus biztosan fogja. Ismét a magyar csapat lendül támadásba, a 25. percben Kolláth bombáz kapura.

A 26. percben sarokrugás van Svájc kapuja előtt. Németh labdáját Kolláth visszajátssa Némethnek, aki a jobb felsősarokba lövi a második magyar gólt.

Az iram erősödik, de az eredmény egyelőre nem változik. A 32. percben Tóth III headását Németh magasan felugorva felé fejeli.

A 34. percben Bodola kiugratja Tóth III-at, akinek éles lövését Huber nem tudja védeni.

A gól nem törte le a vendégesapatot, sőt ellenkezőleg nagyobb lelkesedésre sarkalta. A 38. percben a svájciak támadnak. A kapura lőtt labdát Tóth kiejti és a svájci csatárok már gólba lőnek, amikor Szücs befeláldozóan ment. A 42. percben

Bodola távoztól küldött lövése gólba vágódik, de a játékező nem adja meg a gólt Kolláth leszállása miatt. Az utolsó percekben ellanyhul a játék.

Ragyogóan játszott a nagyvárad balszárny

A svájci csapat játéka egyáltalán nem keltette azt a benyomást, mint ahogy híresztelték. Korántsem volt bennük annyi lendület, mint a mieinkben, hisz jóformán az egész mérkőzés ideje alatt nyomasztó fölényben voltak a mieink, s csak jól álló védelmüknek és szeren-

cséjüknek köszönhetik, hogy nem nagyobb gólaránnyal kaptak ki. De a védelmük is csak a második félidő közepe tájáig bírta az iramot, mert csatáraink szüntelen ostroma alatt végül is megtört s csak a szerencsével való jóviszonynak köszönhetik a tisztes eredményt. A csatársor jobbszárnyában volt mindenkinek a reménye. A beharangozó újságcikkek is mind Amado és Bickel nevétől voltak hangosak és a valaha Svájc ellen játszó fiúk is mind ezzel ijesztgették a mieinket.

A magyar csapatból Tóth kapusnak nem sok dolga volt, néha egy kicsit bizonytalannak látszott, a hátvédek jól állták a sarat, a fedezetsor balszárnyának volt nagyobb adata, ezt Perényi tökéletesen elvégezte és jogosan viselheti a mezőny legjobb játékos címet. A csatársor nehezen kezdett, de a végén bejött, a rangsor itt is balról jobbra kezdődik. Tóth III volt a legjobb, mellette mindjárt Bodola következik s úgy Sárvári. Kolláth és Németh több ízben nem értették meg egymást, ezért nem is volt a játéku olyan lendületes és eredményes.

Finck játékező az első félidőt szinte hibánkül vezette, szünet után azonban a keményebb játék láttán egy pár tulszigoru itéletet is hozott, így teljesen érthetetlen volt Bodola második góljának megnevelése Kolláth leszállása miatt. (k)

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor.** Széchenyi
órak vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása tér 6.

Mind a három nagyvárad csapat győzött

Nagyon örvendetes jelenség Nagyvárad labdarugó sportjában, hogy a Nemzeti Bajnokságban oly szépen szereplő NAC mellett a többi csapatok is kiváló formáról tesznek bizonyosságot mérkőzésről-mérkőzésre. A múlt vasárnap a NMK Törökvenst láttuk kétszámjegyű gólvázzal győzni jöképességű csabai ellenfelet, tegnap a NAC II rendezett gólzáró győzelmet gyulai ellenfelet. Biztosan győzött a MÁV I és II csapata is, bár az előbbi állandó

nagy fölénye mellett több gólt is lőhetett volna.

Mindhárom mérkőzés az Erzsébetligeti pályán került lejátszásra az alábbi eredménnyel:

MÁV II—Csabai AK 7:2 (2:0)

Kerületi bajnokság.

NAC II—Gyulai AC 12:0 (5:0)

Kerületi bajnokság.

MÁV I.—Tótkomlósi 3:1 (0:1)

I. oszt. bajnokság.

Férfi ruhákat használtakat, **MOLNÁR** használtruha üzletében
legjobb áron vehet, eladhat Bémer-tér 1. (udvarban.)
Hívásra házhoz jövök.

Két nagyvárad győzelmet hozott a KISOK-bajnokság rajtja

Nagyvárad Gépipari—Szalontai Arany gimnázium 2:1 (2:1)

A szerencsésebb csapat győzött. A várad együttes feltűnően javult, viszont a szalontai csapat hanyatlott utolsó szereplése óta. A várad csapat góljait Lackó II. szerezte.

Baross Gábor kereskedelmi iskola—Berettyóújfalui Mezőgazdasági iskola 7:0 (4:0)

A kitűnő kereskedelmista csapat fölényesen szerezte meg első pontjait.

Baross Gábor: Kurilla — Szántó, Rabkóvács — Janka, Padurán, Bota — Kovács, Bartha, Kardos, Bodó, Balogh.

Mezőgazdasági iskola: Major — Hámos, Veress — Szabó, Kristó, Torma — Négycsi, Borok, Füzessi, Tornyi, vitéz Komlóssy.

A 7. percben Bota szép labdájával Kovács a 6-osnál kitér és laposan hálába lő (1:0). A 8. percben 18 méteres szabadrugás kapu fölé kerül. A 18. percben Balogh remekül elfut beadását a jól érkező Bartha belülegíti (2:0).

Egy perc múlva Szabó szigorított 16 méteres szabadrugása kapu mellé került. A 23. percben szabadrugásból küldött labdából ismét Bartha góloz (3:0). Az utolsó percben Padurán 11-esből újabb gólt szerez. (4:0).

Szünet után a váradiaknál az a hír, hogy Kovács nem hajlandó játszani tovább. Már le is vetkezett és a kereskedelmisták 10 emberrel kezdik a II. félidőt. A 6. percben Bodó kitűnő labdáját Bartha küldi hálába (5:0). A 15. percben Kovács megmondolja magát és visszatér, jobbszélre megy Janka, Kovács balszélre, míg Baloghot hátravonják. A 20. percben Bartha 16 újabb gólt és már ki is van a féltucat (6:0). A 30. percben nagy kavargás után Janka elé perdül a labda, aki pár lépéssel hálába lő (7:0).

Szögletarány 6:1 (5:0) a várad csapat javára.

Mindkét csapat várakozáson alul játszott, de a váradia még legalább ennyi gólt lőhettek volna. Jók: Bartha,

Bodó, Padurán, Kardos és Balogh, illetve Szabó és Major.

KISOK kerületi bajnokság állása az első forduló után:

1. Baross ker. isk.	1	1	—	—	7:0	2
2. N. Gépipari isk.	1	1	—	—	2:1	2
3. Szt László gimn.	—	—	—	—	—	—
4. Arany J. gimn.	1	—	—	—	1:2	—
5. Mezőgazd. isk.	1	—	—	—	0:7	—

(m. nagy)

Csak egy NB mérkőzés volt vasárnap

Ujvidék—Elektromos 1:0 (1:0)

Játékező Závori. Kétezer néző. Az egyetlen gólt az első félidő 36. percben Mézes rugja. Ezután nagy küzdelem alakul ki, de sem az Ujvidék nem tud újabb gólt rugni, sem az Elektromos kiegyenlíteni.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt briliánet vásárol
Tartan dras.ékeszerész, Rákóczi-ut 8. 185

Alig használt,
250 cm³ Ardie
motorkerékpár

prima gumikkal, alkalmi áron eladó.
Megtéríthető „Andriška” garageban
november 3-án 10-kor. 348

Megvételre keresek vas, vagy réz
gyermekágyat Beöthy Ödön-u. 46. 347

Belga-óriás tenyésznyulak kaphatók:
Csengeri-u. 26. 335

Kerékpár új gumikkal és dupla sodronyu vaságy eladó, Petőfi-u. 29. 342

Eladó fótuca közelében egy nagy telek, ára 14 ezer pengő. Egy ház 1x3 szobás, 2x2 szobás, 1x1 szobás mellék-helyiségekkel, gazdálkodónak is alkalmas. Tatayné, Szigligeti-u. 12. 340

Eladó használt spór. Megtekinthető:
Akadémia-u. 8. 339

Eladó termő citromfa. Vitéz-u. 1. Juhász. 328

Eladó regénytár. Dr Baditz Miskolc. 155

Állást nyec

Mentőápolót felvesz Mentőállomás. —
Első segélynyújtásban való jártasság előny. 343

Villanyszerelősegédet. jó munkát felveszek Dautlich villanyszerelő, Teleki-u. 40. 344

Állást keres

Keresztény lány gyógyszerárba, drogériába, vagy papirkereskedésbe pénztárhoz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 341

Különféle

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

ZIPPZAR szakszerű javítása Jakab műszerésznél. Kossuth-utca 5.

Bevezetett jólmenő vállalatához résztvevő társat keresek vagy egészen átadó, szükséges tőke 5—6 ezer. Érdeklődni egy és három óra közt Csengeri-utca 29. 346

VARRÓGEP javítása, alkatrészek Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Szabó Ferenc gyorsíróiskolájában (Nagyvárad, Rákóczi-ut 12.) November 4-én kezdő és bevezető tanfolyam kezdődik. Vidékieknek 85 százalékos vastuti kedvezmény. 327

Háziasszony támaszául, Leteg mellé vagy ehhez hasonló állásba elmenne magános, intelligens nő. Leveleket kér „Megbízható” jellegre a kiadoba. 333

KIADOTULAJDONOS.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. 2

Fő- és felelőszerkesztő:
Dr. Paál Árpád

felelős kiadó:
Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
igazgatója